

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Юридичний факультет
Кафедра теорії та історії держави і права

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан юридичного факультету

Наталія ВЕСЕЛОВСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА

РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ
В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

(назва навчальної дисципліни)

підготовки третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право»
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності D8 «Право»
(код і найменування спеціальності)

освітньо-наукової програми «Право»
(назва освітньо-наукової програми)

тип дисципліни підготовка за спеціальністю

2025 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

АНТОН ЧУБ

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою теорії та історії держави і права
протокол № 1
від «29» серпня 2025 року

Завідувач кафедри

АНТОН ЧУБ

Укладач: *Лоцихін Олександр Миколайович*, доктор юридичних наук, професор.

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: обов'язкова

Передумови вивчення навчальної дисципліни: вивчення дисципліни *«Реформування законодавства України в умовах євроінтеграції»* доцільне після оволодіння здобувачами вищої освіти базовими знаннями з теорії держави і права, методології юридичних наукових досліджень, а також сформованими навичками критичного мислення, аналізу та синтезу складних соціально-правових процесів. Здобувачі повинні володіти умінням будувати аргументацію, формулювати та перевіряти наукові гіпотези, робити обґрунтовані висновки щодо закономірностей розвитку правових систем у глобалізованому середовищі; мати навички роботи з інформацією (пошук, аналіз, систематизація, інтерпретація та цитування наукових джерел); володіти інформаційно-комунікаційними технологіями, включаючи роботу з електронними бібліотеками, наукометричними базами даних, аналітичними платформами та законодавчими базами; мати навички підготовки наукових текстів (рефератів, аналітичних оглядів, наукових доповідей), а також розуміння принципів академічної доброчесності, авторського права та етики наукових досліджень.

Предметом вивчення навчальної дисципліни *«Реформування законодавства України в умовах євроінтеграції»* є теоретичні та прикладні підходи до формування, реалізації й оцінювання закономірностей, правових основ й особливості адаптації законодавства України до норм Європейського Союзу (*EU acquis*), узгодження національних правових норм із правом ЄС, виконання Угоди про асоціацію та реформування галузей права відповідно до стандартів ЄС.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин (3 кредити ECTS).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни *«Реформування законодавства України в умовах євроінтеграції»* є формування системи знань щодо основних засад правової політики, принципів верховенства права формування у здобувачів вищої освіти знань та вмінь щодо адаптації правової системи України до норм Європейського Союзу (*Acquis communautaire*), та механізмів адаптації до європейських стандартів, механізмів наближення законодавства, виконання Угоди про асоціацію та забезпечення відповідності українських законів європейським стандартам.

Основними завданнями навчальної дисципліни *«Реформування законодавства України в умовах євроінтеграції»* є формування у здобувачів вищої освіти ґрунтовних знань механізмів адаптації законодавства України до права Європейського Союзу; формування здатності до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; вміння коректно інтерпретувати результати останніх теоретичних досліджень та практики їх застосування; набуття навичок до проведення самостійних досліджень та інтерпретації їх результатів; здатність здійснювати на належному рівні теоретичні та прикладні дослідження; розвиток професійних навичок планування і здійснення власних досліджень, аналізувати його результати і обґрунтовувати ухвалення ефективних управлінських рішень в умовах невизначеності; уміння збирати необхідні дані з різних джерел, обробляти і аналізувати їх результати із застосуванням сучасних методів та спеціалізованого програмного забезпечення та уміння презентувати та обговорювати результати наукових і прикладних досліджень.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Реформування законодавства України в умовах євроінтеграції» забезпечує набуття здобувачами освіти компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК03	Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК01	Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей.
СК04	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності.
СК05	Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації.
СК06	Здатність здійснювати експертну діяльність у сфері права.
СК07	Здатність виявляти нові інституційні етичні виклики та етичні виклики в житті суспільства і пропонувати для них правові механізми розв'язання.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН01	Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій.
ПРН03	Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права.
ПРН06	Розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій практиці.
ПРН08	Розробляти, реалізовувати та здійснювати управління науковими та інноваційними проектами, які дають можливість створювати законопроектну та правозастосовну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні правові проблеми з урахуванням етичних, соціально-управлінських, соціально-економічних, екологічних та духовно-культурних аспектів, забезпечувати реєстрацію прав інтелектуальної власності щодо наукових результатів.
ПРН10	Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження.
ПРН11	Здійснювати доктринальне тлумачення норм національного, міжнародного та права Європейського Союзу, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ та процесів у різних правових системах.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем.	пз	лаб.	с. р		л	сем.	пз	лаб.	с. р
Тема 1. Теоретико-методологічна основа реформування законодавства	11	2	3			6	11	1	1			9
Тема 2. Правотворча діяльність в Україні як базис реформ	11	2	2			7	12	1	1			10
Тема 3. Правові основи європейської інтеграції	11	2	3			6	11		1			10
Тема 4. Вимоги ЄС щодо євроінтеграції та реформування законодавства держав	11	2	2			7	11	1	1			9
Тема 5. Теоретичні аспекти наближення національного законодавства до права ЄС	11	2	2			7	11	1				10
Тема 6. Практичні аспекти опрацювання імплементаційних проєктів законодавчих актів	11	2	2			7	10					10
Тема 7. Інституційні засади наближення національного законодавства до права ЄС	12	2	3			7	12	1	1			10
Тема 8. Загальна характеристика адаптації деяких напрямків законодавства України	12	2	3			7	12	1	1			10
Усього годин	90	16	20			54	90	6	6			78

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретико-методологічна основа реформування законодавства

Поняття реформи. Детермінованість реформ широкими суспільними настроями. Реформування як спосіб вирішення суспільних суперечностей. Визначення цілей реформи, пріоритетів, принципів, способів і тривалості її проведення. Законодавча реформа в сучасних умовах. Стратегії розвитку сучасного законодавства.

Тема 2. Правотворча діяльність в Україні як базис реформ

Поняття правотворчої діяльності та принципи її здійснення. Учасники та суб'єкти правотворчої діяльності. Планування правотворчої діяльності. Загальні засади техніки нормопроєктування, розгляд та прийняття (видання) нормативно-правового акту. Особливості правотворчої діяльності органів місцевого самоврядування: сьогодення, перехідний та післявоєнний періоди. Євроінтеграційні прагнення на шляху правотворення.

Тема 3. Правові основи європейської інтеграції

Розширення ЄС і поглиблення інтеграційних процесів на Схід. Історичні та політичні передумови інтеграційних процесів Україна-ЄС. Угода про партнерство та співробітництво. Порядок денний асоціації Україна-ЄС. Угода про асоціацію України та ЄС (етапи формування, підписання, ратифікації). Інституційне забезпечення інтеграції України та ЄС.

Тема 4. Вимоги ЄС щодо євроінтеграції та реформування законодавства держав

Основні напрямки наближення законодавства до *aquis* ЄС. Реформа державного управління. Верховенство права як база реформування. Боротьбу з корупцією та економічні реформи. Реформування функціонування демократичних інститутів. Правове регулювання та забезпечення цифровізації публічних послуг. Реформування оплати праці державних службовців.

Тема 5. Теоретичні аспекти наближення національного законодавства до права ЄС

Надання Україні статусу кандидата на членство в ЄС як базис для реформ. Особливості «наближення», «адаптації», «імплементатії» законодавства. Рівні наближення національного законодавства до права ЄС. Характеристика основних напрямків співпраці між Україною та ЄС в межах Угоди про асоціацію. Виконання Україною вимог ЄС щодо реформування законодавства.

Тема 6. Практичні аспекти опрацювання імплементатійних проєктів законодавчих актів

Особливості імплементатії положень директив і регламентів ЄС до законодавства України. Рекомендовані дії під час опрацювання проєкту законодавчого акта, спрямованого на адаптацію законодавства України до права ЄС. Визначення зобов'язань України в євроінтеграційній сфері. Моніторинг виконання положень законодавчих актів, спрямованих на євроінтеграцію. Поточні й загальні звітування на шляху євроінтеграції.

Тема 7. Інституційні засади наближення національного законодавства до права ЄС

Державний механізм адаптації законодавства України до права ЄС. Верховна Рада України як орган законодавчого реформування. Президент України як гарант забезпечення правової реформи в Україні. Органи виконавчої влади на шляху реформування законодавства у відповідність до права ЄС. Роль Європейської комісії за демократію через право (Венеційська комісія) у сфері реформування законодавства ЄС.

Тема 8. Загальна характеристика адаптації деяких напрямків законодавства України

Реформування правоохоронних органів – європейський вектор. Європейський вектор фінансової політики України. Гендерні аспекти наближення законодавства до права ЄС. Економіко-правовий вектор наближення законодавства України та ЄС. Адміністративна реформа в Україні в світлі наближення законодавства до права ЄС.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Теоретико-методологічна основа реформування законодавства	2	1
2	Тема 2. Правотворча діяльність в Україні як базис реформ	2	1
3	Тема 3. Правові основи європейської інтеграції	2	
4	Тема 4. Вимоги ЄС щодо євроінтеграції та реформування законодавства держав	2	1
5	Тема 5. Теоретичні аспекти наближення національного законодавства до права ЄС	2	1
6	Тема 6. Практичні аспекти опрацювання імплементаційних проєктів законодавчих актів	2	
7	Тема 7. Інституційні засади наближення національного законодавства до права ЄС	2	1
8	Тема 8. Загальна характеристика адаптації деяких напрямків законодавства України	2	1
Усього годин		16	6

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Теоретико-методологічна основа реформування законодавства	3	1
2	Тема 2. Правотворча діяльність в Україні як базис реформ	2	1
3	Тема 3. Правові основи європейської інтеграції	3	1
4	Тема 4. Вимоги ЄС щодо євроінтеграції та реформування законодавства держав	2	1
5	Тема 5. Теоретичні аспекти наближення національного законодавства до права ЄС	2	
6	Тема 6. Практичні аспекти опрацювання імплементаційних проєктів законодавчих актів	2	
7	Тема 7. Інституційні засади наближення національного законодавства до права ЄС	3	1
8	Тема 8. Загальна характеристика адаптації деяких напрямків законодавства України	3	1
Усього годин		20	6

8. План семінарських занять

Тема 1. Теоретико-методологічна основа реформування законодавства

Мета: сформулювати цілісне уявлення про наукові принципи, методи та концептуальні підходи, що визначають логіку та ефективність оновлення правової системи.

Питання для обговорення:

1. Як зміст поняття реформи може вплинути на предмет правового регулювання?
2. Як широкі суспільні настрої детермінують реформування законодавства?
3. Яким чином реформування законодавства вирішує суспільні суперечності?
4. Які основні цілі реформи, її пріоритети, принципи, способи і тривалість проведення?
5. Яка із законодавчих реформ вплинула на предмет Вашого наукового дослідження та чи потребує ця сфера подальших змін?

Тема 2. Правотворча діяльність в Україні як базис реформ

Мета: формування у здобувачів системи теоретичних знань і практичних навичок щодо процесів створення, оновлення та систематизації нормативно-правових актів, які є інструментом реалізації державних реформ.

Питання для обговорення:

1. У чому полягає сутність правотворчої діяльності?
2. Охарактеризуйте суб'єктний склад правотворчої діяльності?
3. Яка процедура планування правотворчості в Україні?
4. Як нормопроєктувальна техніка впливає на сутність права?
5. Які особливості нормотворчої діяльності органів місцевого самоврядування?
6. Які правотворчі механізми можуть бути застосовані Вами у ході удосконалення законодавства в досліджуваній Вами сфері?

Тема 3. Правові основи європейської інтеграції

Мета: систематизувати знання про юридичну природу та підґрунтя інтеграції національної правової системи до стандартів ЄС.

Питання для обговорення:

1. У чому сутність розширення ЄС і поглиблення інтеграційних процесів на Схід?
2. Які історико-політичні передумови інтеграційних процесів України до ЄС?
3. Який договірний базис про європейське партнерство і співробітництво?
4. У чому полягають особливості порядку денного асоціації Україна-ЄС?
5. Яке інституційне забезпечення євроінтеграції України?
6. Продемонструйте як Ваше наукове дослідження може бути пов'язане з євроінтеграційними процесами в Україні?

Тема 4. Вимоги ЄС щодо євроінтеграції та реформування законодавства держав

Мета: опанування знаннями щодо стандартів та умов, яким має відповідати держава-кандидат для вступу до ЄС, а також механізмів трансформації її правової системи.

Питання для обговорення:

1. Які основні напрями наближення законодавства до *aquis* ЄС?
2. Яким складовим реформування державного управління має відповідати держава-кандидат?
3. Які складові блоку «Верховенство права» як база реформування законодавства?
4. Які елементи щодо боротьби з корупцією й економічного реформування є обов'язковими для нормативного врегулювання?
5. У чому полягає реформа функціонування демократичних інститутів?
6. Яке з напрямків наближення законодавства до *aquis* ЄС більш застосовний до Вашого дисертаційного дослідження?

Тема 5. Теоретичні аспекти наближення національного законодавства до права ЄС

Мета: оволодіння науково-концептуальними засадами, термінологічним апаратом і правовою природою процесу інтеграції національної правової системи до правового порядку ЄС.

Питання для обговорення:

1. Які правові засади статусу України як кандидата на членство в ЄС?
2. У чому полягають концепції «наближення», «адаптації», «імплементатії» законодавства?
3. Які основні рівні наближення національного законодавства України до права ЄС?
4. Охарактеризуйте один з основних напрямків співпраці за Угодою про асоціацію?
5. Наведіть приклади реформування законодавства як одну з вимог наближення до *aquis* ЄС.
6. Яку з концепцій (наближення, адаптація чи імплементатія) може бути застосовано до предмету правового регулювання Вашого наукового дослідження?

Тема 6. Практичні аспекти опрацювання імплементатійних проєктів законодавчих актів

Мета: формування прикладних навичок безпосередньої підготовки нормативних актів, що забезпечують перенесення (*транспозицію*) норм права ЄС у національне законодавство.

Питання для обговорення:

1. Які особливості імплементатії до законодавства України положень директив ЄС?
2. Охарактеризуйте послідовність опрацювання євроінтеграційних законопроєктів.
3. Який основний моніторинговий механізм виконання положень законодавчих актів, спрямованих на євроінтеграцію?
4. Яка періодичність і порядок звітування держав-кандидатів на шляху євроінтеграції?
5. Які сучасні механізми нормопроектування можуть бути враховані під час проведення Вами власного дослідження?

Тема 7. Інституційні засади наближення національного законодавства до права ЄС

Мета: ознайомлення із системою органів державної влади, їхніх повноважень та взаємодії у процесі адаптації українського права до європейських стандартів.

Питання для обговорення:

1. Який український державний механізм адаптації законодавства до права ЄС?
2. Визначте процедуру ухвалення Парламентом євроінтеграційних законів?
3. Охарактеризуйте повноваження Президента України у забезпеченні правової реформи?
4. Які особливості реформування законодавства органами виконавчої влади?
5. Яка роль Венеційської комісії у сфері реформування законодавства ЄС?
6. Яким чином результати Вашого дослідження можуть бути представлені на інституційному рівні механізму євроінтеграції?

Тема 8. Загальна характеристика адаптації деяких напрямків законодавства України

Мета: опанувати вимоги до окремих галузей права, що підлягають реформуванню для інтеграції в єдиний правовий простір ЄС.

Питання для обговорення:

1. Які прорахунки, на Вашу думку, існують у сфері реформування правоохоронних органів України?
2. Які європейські підходи запроваджено до фіскальної політики України?
3. З якими проблемами Україна стикається під час імплементатії гендерних стандартів?
4. Окресліть особливості економіко-правових аспектів законодавства України та ЄС?
5. Які європейські підходи запроваджено в адміністративній реформі України?
6. Як у контексті Вашого наукового дослідження може бути адаптовано законодавство України до стандартів ЄС?

9. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

10. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

11. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Теоретико-методологічна основа реформування законодавства	6	9
2	Тема 2. Правотворча діяльність в Україні як базис реформ	7	10
3	Тема 3. Правові основи європейської інтеграції	6	10
4	Тема 4. Вимоги ЄС щодо євроінтеграції та реформування законодавства держав	7	9
5	Тема 5. Теоретичні аспекти наближення національного законодавства до права ЄС	7	10
6	Тема 6. Практичні аспекти опрацювання імплементаційних проєктів законодавчих актів	7	10
7	Тема 7. Інституційні засади наближення національного законодавства до права ЄС	7	10
8	Тема 8. Загальна характеристика адаптації деяких напрямків законодавства України	7	10
Усього годин		54	78

12. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота – форма організації освітнього процесу, за якої здобувач вищої освіти опановує навчальну дисципліну в час, вільний від навчальних занять. Метою самостійної роботи є засвоєння у повному обсязі навчальної програми, розвиток дослідницьких компетентностей та інтеграція результатів навчання у виконання дисертаційного дослідження, формування в здобувача вищої освіти здатності бути активним учасником освітнього процесу, уміння самостійно (без безпосередньої участі викладача) опановувати теоретичні й практичні знання, у тому числі із застосуванням сучасних інформаційних технологій.

Завдання для самостійної роботи: підготовка та апробація результатів наукового дослідження, безпосередньо пов'язаного з темою дисертації здобувача. Необхідно підготувати тези наукової доповіді для участі у науково-практичній конференції, яку проводить ВНЗ «Національна академія управління» або інший заклад вищої освіти чи наукова установа (всеукраїнського чи міжнародного рівня); подати тези відповідно до вимог організаторів конференції; виступити з доповіддю за темою обраного дисертаційного дослідження. Вимоги до змісту тез наукової доповіді: відображення актуальності теми дослідження, чітке формулювання мети та завдань,

короткий виклад методології дослідження, основні результати, висновки та практичне значення отриманих результатів. Вимоги до обсягу та оформлення: 2–4 сторінки, оформлення відповідно до вимог конкретної конференції, обов'язкове дотримання стандартів академічної доброчесності та коректне цитування джерел. Форма звітності: надання копії опублікованих тез (або сертифіката учасника) або інше підтвердження виступу (програма конференції, сертифікат, довідка).

Варіанти контрольної роботи (для заочної форми здобуття освіти)

Нижче подано варіанти завдань для контрольної роботи, що відповідають змісту окремих тем дисципліни та поглиблюють опрацювання навчального матеріалу. Необхідно обрати варіант та виконати наведені завдання. Вимоги до контрольної роботи: 8–12 сторінок тексту (*шрифт Times New Roman, 14 pt, міжрядковий інтервал – 1*). Слід опрацювати щонайменше 10–12 джерел. Використання класичних праць з теорії права та філософії обов'язкове. Дотримання принципів академічної доброчесності – засадничий принцип навчання. Здійснюйте коректне цитування використаних джерел. Заборонено плагіат: текст має бути оригінальним, з власним аналітичним та філософським осмисленням. Максимальна кількість балів за виконану контрольну роботу – 50 балів.

Варіант 1.

1. Розкрийте співвідношення принципів правової визначеності та динамізму права в процесі реформування законодавства України.
2. Розкрийте правовий моніторинг та оцінку впливу як інструменти верифікації реформ.

Варіант 2.

1. Проаналізуйте ключові стратегічні напрямки законодавчих реформ в умовах воєнного стану та євроінтеграції.
2. Проаналізуйте коло суб'єктів, наділених правом прийняття нормативно-правових актів.

Варіант 3.

1. Розкрийте роль Порядку денного асоціації у забезпеченні перехідного періоду між підписанням Угоди про асоціацію та її повною імплементацією.
2. Розкрийте механізм правового врегулювання конфліктів інтересів через реформування.

Варіант 4.

1. Дайте наукове визначення категорії «реформа» та розкрийте її відмінності від еволюційних змін і революційних зламів.
2. Проаналізуйте роль парламенту як єдиного органу законодавчої влади в умовах набуття Україною статусу кандидата в ЄС.

Варіант 5.

1. Проаналізуйте роль суспільних настроїв як ключового фактора ініціювання законодавчих змін.
2. Охарактеризуйте систему спільних органів, створених на основі Угоди про асоціацію

Варіант 6.

1. Проаналізуйте особливості правотворчої діяльності органів місцевого самоврядування у воєнний стан та пріоритети на післявоєнний період.
2. Охарактеризуйте функціонування інформаційно-аналітичної системи «Пульс Угоди» та роль галузевих міністерств у внутрішньому моніторингу.

Варіант 7.

1. Охарактеризуйте значення стратегічного та поточного планування у правотворчості.
2. Проаналізуйте юридичне та політичне значення статусу кандидата, отриманого Україною у 2022 році.

Варіант 8.

1. Розкрийте загальні засади техніки нормопроєктування: вимоги до структури, мови та термінології акта.
2. Розкрийте правову природу регламентів та директив в системі *acquis* ЄС.

13. Неформальна освіта (онлайн-курси та платформи)

У межах самостійної роботи здобувачам рекомендується проходження онлайн-курсів на міжнародних освітніх платформах з метою розширення професійних компетентностей у сфері методології наукових досліджень та академічної доброчесності.

Рекомендовані платформи:

- OpenLearn (Starting with law: <https://www.open.edu/openlearn/society-politics-law/starting-law/content-section-0?intro=1>)
- FutureLearn (A Europe of the Regions? <https://www.open.edu/openlearn/society-politics-law/geography/a-europe-the-regions/content-section-0?intro=1>)

Опрацювання зазначених онлайн-курсів не є обов'язковим і здійснюється за власною ініціативою здобувача як форма неформальної освіти.

14. Питання для підготовки до підсумкового контролю (екзамен)

1. Які методи є домінуючими в сучасних стратегіях розвитку національної правової системи?
2. Які правові характеристики притаманні успішній реформі?
3. Як законодавчі зміни допомагають адаптувати правову систему до нових економічних, політичних або технологічних реалій, що переросли старі юридичні норми?
4. Яким чином правотворчий орган має враховувати соціальні очікування та здійснювати комунікацію реформ для мінімізації спротиву суспільства?
5. Які принципи забезпечують якість правового регулювання в умовах реформ?
6. Чим відрізняється статус суб'єкта правотворчості від статусу учасника (експертів, громадськості, наукових установ тощо)?
7. Як зміна безпекової ситуації в Європі вплинула на перехід від політики сусідства до визнання за країнами Східної Європи, зокрема Україною, перспективи членства?
8. Яким чином Угода про асоціацію визначає пріоритети в секторальних реформах і механізми моніторингу їх виконання?
9. Як євроінтеграційні прагнення України впливають на місцеве нормотворення (впровадження стандартів Європейської хартії місцевого самоврядування та принципів субсидіарності)?
10. Які інституції забезпечують діалог і контроль за виконанням зобов'язань на політичному й експертному рівнях?
11. Як рекомендації Єврокомісії змінили пріоритети правотворчої діяльності стали базою для актуальних реформ?
12. У чому полягає сутність адаптації як процесу та імплементації як результату впровадження норм *acquis* у правову систему України?
13. Які сфери співпраці є найбільш динамічними в контексті реформування законодавства?
14. Що становить собою селф-скрінінг національного законодавства у визначенні обсягу необхідних реформ?
15. Яке значення має термінологічна єдність з оригінальними текстами актів ЄС?
16. Яку роль відіграє експертиза на відповідність *acquis*, що проводиться Урядовим офісом координації та профільним комітетом Верховної Ради України?
17. Які нормативно-правові акти визначають процедуру перевірки законопроектів на відповідність *acquis* ЄС?
18. Які функції виконує Комітет Верховної Ради України з питань інтеграції України до ЄС щодо експертизи та супроводження євроінтеграційних законопроектів?
19. Як через інструменти РНБО та право вето здійснюється контроль за дотриманням європейських стандартів у законодавчому процесі?
20. Яким чином здійснюється взаємодія між Міністерством юстиції, галузевими міністерствами та інституціями ЄС під час імплементації положень Угоди про асоціацію?

21. Яке юридичне та політичне значення мають висновки Венеційської комісії для успішного вступу України до ЄС?

22. Яку роль у процесі реформування правоохоронних органів відіграють консультативні місії ЄС та впровадження моделі «community policing»?

23. Розкрийте зміст реформування податкової та митної систем України згідно з вимогами Директив ЄС.

24. Охарактеризуйте правові механізми забезпечення гендерного паритету в Україні.

25. Визначте правові аспекти наближення законодавства у сфері захисту конкуренції та державних закупівель.

26. Яке значення має цифровізація та децентралізація для прозорості адміністративних процедур?

15. Методи навчання

Методи навчання на лекціях: вербальний метод (лекція, дискусія, консультація, обговорення тощо); методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій: схем, моделей, алгоритмів наукового пошуку та інші); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анування тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

Методи навчання на семінарських заняттях: вербальний метод (дискусія, співбесіда, виступ на конференції тощо); метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші); робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, тез доповіді тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); кейс-метод (вирішення ситуацій тощо); практичний, пошуковий метод.

16. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни *«Реформування законодавства України в умовах євроінтеграції»* використовуються такі методи оцінювання:

Для поточного контролю: у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, написання есе (рефератів), апробації результатів наукового дослідження, контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти); самостійна робота, неформальна освіта (онлайн-курси та платформи) тощо.

Для підсумкового контролю: проведення підсумкового контролю (усна та/або письмова відповідь, тестування тощо).

17. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.
- *підсумковий контроль* передбачає проведення екзамену.

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни *«Реформування законодавства України в умовах євроінтеграції»* є підсумковий контроль – екзамен.

18. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Для оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються контрольні заходи у формі поточного та підсумкового контролю знань відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни. Оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти для дисципліни «*Реформування законодавства України в умовах євроінтеграції*» відбувається за такими рекомендованими балами:

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	Кількість балів (від – до)
Аудиторна робота	
Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач тощо	1-5
Тестування	1-5
Ділова гра, практичний кейс тощо	1-10
Інші види аудиторної роботи*	
Самостійна робота	
Реферат, есе тощо	1-10
Інші види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти (участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо); написання наукової статті, участь у конкурсах студентських робіт тощо)	1-10
Інші види самостійної роботи*	
Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-50

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються критерії відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Порядок зарахування результатів неформальної освіти

Результати проходження онлайн-курсів можуть бути зараховані як складова самостійної роботи за заявою здобувача в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті (<https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-neformalnu-ta-informalnu-osvitu.pdf>).

Максимальна кількість балів – до **10 балів** у межах самостійної роботи.

Підсумковий контроль

Максимальна кількість балів за екзамен з початкової дисципліни «*Реформування законодавства України в умовах євроінтеграції*» складає **40 балів**.

Для визначення ступеня засвоєння навчальної дисципліни та контрольного оцінювання знань здобувачів вищої освіти за підсумковим контролем застосовуються критерії відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Підсумкова оцінка переводиться у національну систему оцінювання і шкалу ECTS згідно з таблицею:

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для екзамену курсової роботи (проєкту), практики	для заліку (диференційованого заліку)
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C		
64-74	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

19. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60									Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	Самостійна робота		
6 балів	6 балів	6 балів	6 балів	6 балів	6 балів	7 балів	7 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50 балів	10 балів	40 балів	100 балів

20. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Реформування законодавства України в умовах євроінтеграції» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- силабус;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- варіанти завдань для самостійної роботи аспірантів;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

21. Рекомендована література

Основна

1. Про правотворчу діяльність: Закон України від 24.08.2023 № 3354-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text>
2. Про Концепцію Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 21.11.2002 № 228-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-15#Text>
3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікована Закон України від 16.09.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text
4. Гіда Є.О., Стерліков О.С. Право як регулятор суспільних відносин. Академічні візії. 2024. № 28. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/2366>
5. Гіда Є.О. Основні принципи прав людини Європейської конвенції про захист прав людини і основних свобод. *Юридична психологія та педагогіка*. 2010. № 2 (8). С. 176–185.
6. Євдокіменко С.А., Гіда Є.О., Лощихін О.М., Стерліков О.С. Перспективи розвитку теорії держави і конституційного права в умовах цифровізації суспільства. *Академічні візії*. 2024. № 30. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/2365>

7. Європейська та глобальна регіональна інтеграція: підручник / за заг. ред. А. Крисоватого, М. Лизун. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2023. 295 с. URL: <https://dspace.wunu.edu.ua/bitstreams/0cb2ff5e-2d55-435c-af1b-039e0d57ff48/download>
8. Путівник з адаптації законодавства України до права ЄС: теоретичні та практичні аспекти / уклад.: Л.А. Ваолевська, І.М. Мищак (кер. авт. кол.). К.: Дослідницька служба Верховної Ради, 2023. 120 с. URL: <https://research.rada.gov.ua/uploads/documents/32597.pdf>
9. Shevchenko A.Y., Vykhryst S.M., Loshchykhin O.M. et al. Features of Reforming Economic Legislation in the Conditions of Russian Aggression: Theoretical and Legal Aspects. *Theoretical and Practical Research in Economic Fields*. 2023. Vol. 14(2). pp. 326–334. URL: [https://doi.org/10.14505/tpref.v14.2\(28\).12](https://doi.org/10.14505/tpref.v14.2(28).12)
10. Kyrychenko Y. et al. Correlation between the source of Law and the form of Law concepts: theoretical and conceptual aspect. *Revista do Curso de Direito do UNIFOR*. 2023. Vol. 14(2). pp. 70–78. URL: <https://doi.org/10.24862/rcdu.v14i2.1776>

Допоміжна

1. Гіда Є., Лоцихін О., Веселовська Н., Стерліков О. Методологія теорії держави і права. *Академічні візії*. 2024. № 21. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17610232>
2. Гіда Є., Веселовська Н., Лоцихін О. Філософські основи теорії держави і права. *Академічні візії*. 2023. № 16. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17609580>
3. Науково-практичний коментар Закону України «Про правотворчу діяльність» / за заг. ред. Р.О. Стефанчука. Київ: Ліра-К, 2024. 576 с.
4. Адміністративно-правова реформа в Україні / за заг. ред. С. В. Петкова. Київ: КНТ, 2022. 180 с.
5. Реформування цивільного права в умовах євроінтеграції: навч. посіб. / кол. авт. [Резворович К.Р. (кер.), Юнін О.С., Круглова О.О. та ін.]. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2019. 180 с. URL: <https://numl.org/.348403>
6. Лоцихін О.М. Правові проблеми реалізації фіскальних функцій держави в умовах сучасних викликів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО*. 2024. Вип. 85(1). С. 97–102. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.85.1.13>
7. Antoshkina V.K., Loshchykhin O., Topchii O. et al. Legislative Basics of Legal Interpretation. *International Journal for the Semiotics of Law*. 2022. Vol. 35, P. 1655-1669. URL: <https://doi.org/10.1007/s11196-022-09916-3>
8. Риндюк В.І., Кучинська О.Ю. Адаптація національного законодавства до права ЄС: досвід держав-членів та держав-кандидатів для України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО*. 2024. Вип. 82(1). С. 120–126. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.82.1.17>
9. Сіденко В.Р., Жовква І.І., Немиря Г.М., Перепелиця Г.М. Критерії членства в СОТ, ЄС та НАТО. Інтеграційні перспективи України. Аналітичне дослідження. К.: Інститут Євро-Атлантичного співробітництва, 2007. 84 с. URL: <https://numl.org/.448403>
10. Переформатування європейської інтеграції: можливості і ризики для асоціації Україна-ЄС / укл.: В. Сіденко (кер. проєкту) та ін. Київ: Заповіт, 2018. 214 с. URL: http://razumkov.org.ua/uploads/article/2018_pereformatuvannia_ievropeiskoi_intehratsii.pdf
11. Смирнова К.В., Святун О.В., Березовська І.А. та ін. Асоціація між Європейським Союзом і третіми країнами: сучасний стан і динамізм в умовах інтеграції та дезінтеграції: монографія. К. ВПЦ «Київський університет», 2022. 239 с.
12. Комарова Т. Цінності Європейського Союзу як орієнтир для правової системи України. *Проблеми законності*. 2024. Вип. 167. С. 61-82.
13. Каманіська Н. Правові цінності Європейського Союзу та їхній вплив на національні правопорядки. *Право України*. 2024. № 7. С. 56-77. URL: <https://doi.org/10.33498/louu-2024-07-056>
14. Наукові концепції розвитку законодавчого регулювання суспільних відносин / Дослідницька служба Верховної Ради України. URL: https://research.rada.gov.ua/documents/analyticRSmaterialsDocs/industry_policy/concept_rz-indst